

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 „
Helyben-házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 82. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914. április 10

A KERESZT.

Az egyház ma gyöngéden leveszi a feszületre ráborított sötét leplet s előttük újra a kereszt. Ez a kereszt a mai nap aktuálitása. Mióta kitűzték a Golgota ormára, azóta a kereszt a legdicsőbb műalkotás a földön.

A gyász e napján tekintsünk fel a keresztre, a mely nekünk megváltást, Istennel kibékülést jelent s az Apostol azt mondja róla, hogy a zsidók csak megbotránkoztatót, a pogányok csak bolondságot látnak benne és mégis az Apostol tudni sem akar másról.

Ma d. u. 3 órakor esziünkbe fog jutni, hogy ez a szenvedések órája. Jeruzsálem utcáinak porában végig hullottak vérenek gyöngyei s a kereszt alatt vértócsa van, mely egy nagy sebbé vált testéből ömlik alá. Jób patriárcha a századok kódén át látta az Üdvözítő ömlő vérét s remegve kiáltott fel: „Oh föld, be ne idd e vért!“ Miért? Az emberiségnek van szüksége rá, hogy lássa e vért, e rettenetes mementó kellett nekünk, hogy lássuk, mily véresen komoly dolog történik itt: a világtörténelem legmeggrázóbb ténye: a megváltás.

Ennek az eseménynek fensége ma is megremegtet és az Apostolt arra ragadta, hogy nem akart semmiről másról tudni. — Bölcseséget várnak tőlem — mondja — és én nem tudok mást csak Jézust, et hunc crucifixum! Ezt is felfeszítve.

Imádott fa, Jézus keresztfája. A nagy kibékülés jele ez a fa. „Es Isten volt Krisztusban, kibékülvén a világgal“ írja Szent Pál. Emlék-

jeiül van kitűzve az a fa a Golgotára a kibékülés emlékjelül.

Azt mondják modern pogányaink: mennyi gyengeség! A keresztények a keresztre szegzik szemüket és abból csak lemondást, szenvedést, türelmet tanulnak, ami csak gyengévé tesz.

Hát lássuk, van-e erő a kereszt eszméjében?! Benne van az önuralom és az akarat legyőzni minden szenvedést. Erre mondotta szent Pál: cum infirmor, tunc potens sum: mikor gyengélkedem, akkor vagyok hatalmas, hogy legyőzzem a világot és a legnagyobbat, a legnehezebbet: legyőzzem önmagamát.

Még Pilátus védelmére kell valamit szólni. Ez az ember olyan, mint mi, mint a legtöbb ember. Mennyi részvét, mennyi igazságérzet van ebben az emberben, mily szájalmasan vergődik. Ez a félerény. Az igazságnak tökéletlen szeretete van meg ebben az emberben. Erdéklődik az igazság iránt, de csak félig, tökéletlenül közömbösen. Még megkérdi: mi az igazság? de kimegy, mielőtt még hallotta volna. És Pilátus e tökéletlensége egy Krisztust vitt vesztőhelyre. Bizonyára este, mikor e véres nap lealkonyult, azt gondolta magában Pilátus: helyesen jártam el, jól eslekedtem, a lelkiismeretem nyugodt, én megmostam a kezeimet.

Hányszor követi a modern ember is Pilátus példáját! Csak semmi határozottság, semmi bátor keresése az igazságnak! S mikor a lelkiismeret már megszólal, elhallgattatjuk azzal, hogy megmossuk a kezeinket.

Elnapolták a városi közgyűlést.

Kedden tartják meg.

Tegnapra volt összehívva Nagyvárad város törvényhatósági közgyűlése. Már előzőleg kifejeztük azon véleményünket, hogy tapintatos dolog lenne, ha a törvényhatóság nem tartaná meg a közgyűlést, tekintettel a Nagyesütörtökre s arra, hogy egy nap alatt aligha végeznek a kitűzött ügyekkel, a következő napokon pedig nem folytathatják a tanácskozást, mert Nagypéntek. Szombaton pedig nemzeti ünnep. A közgyűlés elhalasztása mellett szól az is, hogy az izraelitáknak ma, pénteken kezdődik a nagy ünnepük.

Dr. Hoványi Gyula indítványára el is napolta a törvényhatóság a közgyűlést ünneputánra: keddre.

A jelenlevők egy-kettő kivételével helyeselte dr. Hoványi Gyula ez irányú indítványát.

Arra már volt példa, hogy megtartották Nagyesütörtökön a városi közgyűlést, pl. 1900 ápril 12-én, de az elnapoló indítványt ekkor is megtették, de a szabaddkőműves páholy akkori nagymestere: dr. Várady Zsigmond heves felszólalására folytatták csak a tanácskozást s alig egynegyed 6 órára be is fejezték.

Viszont arra több példát találunk, hogy Nagyesütörtökön, dacára, hogy a hónap második esütörtöke volt, nem tartották meg a tanácskozást, sőt azt össze sem hívták. Például 1911-ben, amikor ápril 6-án tartotta rendes havi ülését a közigazgatási bizottság s 14-én Nagyesütörtökön, kifejezetten az ünnepek miatt, nem volt közgyűlés, hanem ápril 20-ra hívta azt össze a főispán intézkedése alapján a polgármester s így a hónap harmadik esütörtökén tartották meg a városi közgyűlést.

Tehát a tegnapi határozat sem áll példa

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

nélkül s hogy helyesen járt el ezuttal a törvényhatóság, abból is látszik, mert egyhangulag hozott határozattal mondta ki az elnapolást.

A tegnapi közgyűlésen Hlatky Endre főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai szép számmal voltak jelen.

Közvetlen a megnyitás után Dr. Hoványi Gyula emelkedett szólásra. Tekintettel a katolikus egyház nagy ünnepére, kéri a törvényhatóságot, hogy a közgyűlést halassza el a jövő hét csütörtökére. Ezt indítványozza is. (Helyeslés.)

Dr. Moskovits József elfogadja az indítványt, mert máskor is tett a törvényhatóság így az ünnepek miatt. De kéri, hogy az interpellációkat hallgassák meg, mert például neki is volna egy rendkívül sürgős indítványa.

Dr. Hoványi Géza szíves készséggel hozzájárul dr. Hoványi Gyula indítványához. Azonban a milliós kölcsön ügye rendkívül fontos, mert az ajánlatban kitett határidő lejár s ezért ezt a kérdést tárgyalják le most. Nagyváradra fontos, hogy a kölcsön mielőbb birtokába jusson s az elrendelt munkákat megkezdhessék.

Hlatky Endre főispán, elnök rámutat a szabályokra, amelyek szerint a közgyűlés megkezdése előtt nem lehet felszólalni, de nem akarta Dr. Hoványi Gyulát megakasztani felszólalásában. A jövő csütörtökre nem lehet halasztani a közgyűlést, mert a szabályok szerint ünnepeknél is a következő köznapon kell megtartani a közgyűlést. Hanem lehetne keddre újból összehívni a közgyűlést. Ha most egy vagy két tárgyat tárgyalnak, akkor letárgyalhatják a többi ügyeket is.

Dr. Hoványi Gyula szerint nincs ok, hogy az e városban kifejlődött gyakorlattal szakítsanak, mikor ugy a keresztényeknek, mint az izraelitáknak nagy ünnepük van. Egyenlő elbánást kíván, ha a dolgon segí-

teni lehet. Kéri indítványának elfogadását. (Helyeslés.)

Rimler Károly nem akarja a törvényhatóság akaratát irányítani, csak felemlíti, hogy ezen a napon már máskor megtartották a közgyűlést. A kölcsönajánlat április 7-én kelt s 15 napig érvényes. Ha elhalasztják a közgyűlést, azt keddig halasszák el.

Hlatky Endre főispán ezután az elnapolást kihirdette; keddre újból összehívják a közgyűlést.

Ezzel a tegnapi közgyűlés véget ért.

A német császár Bukarestben.

A bécsi diplomáciai körökben nagy feltűnést kelt az a hír, hogy a német császár Bukarestbe készül Károly román király meglátogatására. Mindenütt azt hiszik, nem egyszerű udvariassági látogatásról van szó, hanem a német császár útjának mindenesetre politikai célja van. Legutóbb az orosz diplomácia igen erősen dolgozott Romániában, hogy a román politikai köröket az orosz politikához való csatlakozásra bírja. Eddig Románia nem volt hajlandó az orosz csábításnak engedni, sőt a román trónörökös berlini látogatása alkalmával, Pétervárra utaztában ki is jelentette, hogy Románia ragaszkodik a hármasszövetséggel párhuzamos politikájához. Ugylátszik, a balkáni rendezetlen szituációban az ilyen platói nyilatkozat nem elegendő a hármasszövetség számára és a német császár nyilván azért megy Bukarestbe, hogy a királlyal és az ottani vezetőférfiakkal való érintkezésből tiszta képet nyerjen arról, hogy a román politika tulajdonképpen hova tendál.

A német császár utazásának talán az is célja, hogy újabb garanciákat teremtsen arra, hogy Románia csakugyan — amint eddig kijelentette — a hármasszövetség mellett áll és marad is a jövőben.

Epilogus

a matyók kiállításához.

Nyilatkozik a „Nagyvárad“ kiadóhivatala.

Tegnap egy cikk jelent meg a Tiszántúl hasábjain, amelynek szigorú tárgyilagosságához egy-két szava van a „Nagyvárad“ kiadóhivatalának. Ennek annál is inkább helyt adunk, mert hiszen az előbbi közlemény adatait a Tiszántúl munkatársa, egyenesen Sas Ede urtól kapta.

A feldolgozást a „Nagyvárad“ kiadóhivatala olyannak találta, amelyre nyilatkozni kívánt s az alábbi sorok közlésére kért fel bennünket, előadván a tényállást, amint következik:

A Mezőkövesdi Házipari Szövetkezet titkárja azzal jelent meg a Nagyvárad szerkesztőségében:

— Szíveskedjenek b. lapjukban a közönség tudomására hozni, hogy Nagyváradon tervezett kiállításunkat nem tarthatjuk meg, mert nem kaptunk helyiséget.

Elmondotta azután a titkár, hogy a Vármegyeházán is járt, amelynek termét kiállítások céljaira át szokták engedni, de a termet ő nem kapta meg. Más megfelelőbb helyet pedig rendkívül drágán akarnak rendelkezésére bocsájtani.

Részünkről nem tudunk abba bele nyugodni, hogy egy magyar népművészeti kiállítás Nagyváradon ne találjon hajlékot — és ezért a Nagyvárad főszerkesztője: Sas Ede maga ment el Fráter Barnabás alispán urhoz, aki a termet azért nem engedte át, mert álláspontja, szerintünk igen helyesen, az, hogy a vármegyeház nagyterme közönséges kereskedés és vásár színhelye nem lehet. Sas Ede azonban hivatkozott arra, hogy itt magyar népművészetről van szó, amire az alispán ur a termet át is engedte. Hasonlóképpen járt Sas Ede Nagy Vilmos urnál, a

A NÉGY UTOLSÓ DOLGOKRÓL.

Mi történik a halál után? Ez a kérdés állandóan a felszínen van mindig az emberiség egész élettörténetében, s tárgya volt a legnagyobb gondolkodók töprengéseinek. Ezzel a kérdéssel foglalkozik az a négy könyv, melyet Görgényi Jenő adott ki a legközelebb és pedig a II. kiadásban. A négy utolsó dolgokról tárgyalnak e művek külön kötetekben: „Pokol“, „Menyország“, „Tisztítóhely“, és „Az utolsó ítélet és a világ vége“ címekkel, tudós szerzők művei ezek, német, olasz, francia nyelven írva, melyeket Görgényi Jenő választékos magyar nyelven fordított.

A „Pokol“ dr. Bantz József akadémiai tanár műve. A pokol irodalmának teljes monografiáját adja. A népek mithológiájából is közli az ide tartozó részeket, aztán áttér a kinyilatkoztatás igazságaira. Végül a szent atyák műveiből és a szentek vízióiból közöl részletes leírását. A borzalmak könyve ez, melyet lehetetlen a legnagyobb megilletődés nélkül átolvasni. Dante művének megrendítő hangulatát érezzük, amit csak fokoz a szerző szemléltető előadása.

A második könyv a „Menyország“ írta Reffo Jenő. Olasz eredetiből van fordítva. A szerző anyagát főként a szentek látomásai-ból vette, s leírja azt, amit a szentek mondanak a menyországról, amelyet elragadta-

tásukban láttak. Részleteket közöl nagy szónokok műveiből, amikben a menyországot jellemzik ezek a nagy gondolkodók. Ez a mű mozaikokból van összetéve, e részek a szentek életének legszebb lapjaiból és nagy írók legszebb gondolataiból vannak összeillesztve. Ezek a részek mindmegannyi kép a jövő boldogságról. És ezek a képek nem egységesek. Mintha mindenik más-más oldalról látná azt a ragyogó othont, amelyet Isten készített; azt a nagy boldogságot, amit szem nem látott, fül nem hallott, s a mely az ember szívébe be nem fér. Mi a menyország? Szent Pál látta azt egy vízióban, s mikor le kellene írnia, akkor ez a nagy szónok nem talál szavakat, dadog, s csak annyit tud mondani: én láttam... Oh, ha tudnátok, micsoda dolgokat láttam! Láttam... nem tudom elmondani, mit láttam, nem tudom elmondani mit éreztem, de hagyjatok meghalni, hogy oda visszatérjek! „Cupio dissolvi, et esse cum Christo.“

Ez a boldogság nagyobb mint amit az összes szentek érdemei kiérdemelhetnének még akkor is, ha a legkisebb mennyei boldogságról lenne szó.

Az Isten látása ez a boldogság, akire az ember rá nem nézhet, mert nem bírná elviselni e látományt, A mint az Ur Mózesnek mondotta: az ember nem láthat engem, úgy, hogy élve maradjon. Ezért az üdvözül-

tek értelmi tehetséget nyernek, amely tehetséget a hittudósok „lumen gloriae“-nak neveznek. Ez az értelmi tehetség képesíti a boldogokat, hogy szemléljék Istent, lássák gondolatait, aminthogy Isten látja az emberek gondolatait. Beszélgetés ez az Istennel, amikor az ajk hallgat, s a gondolat egész világokat hat át s egy pillanat örökkévalóságokkal ér fel. E látomás valóban leírhatóan, mert egy tekintettel beérjük a multat, a jövőt. Istenben szemléljük a jelent. Látjuk Istent az örök szépséget, aki mellett minden szépség elhalványuló semmiség, a megmérhetetlen fenséget és e mellett azt az örök szeretetet, aminek hatása nincs.

Ez a kép, a határtalan boldogság képe váltakozik e könyv lapjain.

A harmadik könyv a „Tisztítóhely“. Ez a könyv a legmegrendítőbb a négy közül. M. Louvet írta, aki Kokinkinában missionárius. Francia mű és úgy érezzük, hogy csak a franciák tudnak írni igazán.

Az író ott kezdi művét, midőn a halál elvégezte borzalmas munkáját s a családtagok borzadva közelednek az élettelen valamihez, ami hajdan szeretetük tárgya volt. Mintha éreznék, hogy ez már nem ő, hogy az a hulla csak porhüvely az elköltözöttnek. Hova lett az egyéniség e porból, a lélek hova szállt? Megjelent bírāja előtt.

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály“ Gőzmosógár

FEST TISZTÍT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyvárad: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Ref. tanítóképző igazgatójánál, amelynek termét a kiállítás céljaira szintén megszerezte. A kiállítás rendezője válogathatott két helyiség közül: melyik megfelelőbb?

A dolog tehát úgy áll, hogy a Nagyvárad főszervezője annyira felkarolta a magyar népművészeti kiállítás ügyét, hogy két termet is szerzett neki, természetesen minden ellenszolgáltatás nélkül.

Menjünk tovább.

A kiállítás rendezője levelet írt a Nagyvárad kiadóhivatalának, kijelentvén, hogy „az újságíró urak fáradozását egy értékes matyó munkával honorálják”. Erre vonatkozólag mindjárt eleve közöltük a titkár úrral, hogy ilyen alapon a kiállítást nem reklamirozhatjuk, mert *ajándékot semmi címen el nem fogadunk*, hanem tekintettel arra, hogy magyar vállalkozásról van szó, rendes tarifánkból 50 százalékot engedünk és a közlendő reklamsorokat 50 fillér helyett 25 fillérjével fogjuk számlázni. Még abba is bele megyünk, hogy számlánk értékét a kiállításon levásároljuk, sőt ha többet vásárolunk, a különbözetet *fizetjük*. A Nagyvárad főszervezője fel is ment a kiállításra és ott összesen 131 korona vásárlást eszközölt.

A kiállítás utolsó előtti napján a Nagyvárad főszervezője közölte a titkár úrral, hogy a reklamok számlája körülbelül 46 korona, megkérdezte tőle: közöljön e még a lap a kiállítás utolsó napjáról hosszabb reklam cikket? A titkár ur erre azt felelte, hogy már csak rövid megemlékezést kér, hogy a számla ez *összege ne igen legyen nagyobb*. Az utolsó napon pedig, amikor az elszámolást megakartuk ejteni, hogy a reklam számlát érvényesítsük és a vásárlásokért a differenciát fizessük, akkor jelentette ki a titkár ur egyszerre, egy kedves és szellemes fordulattal, hogy *ő legfeljebb egy 10—15 koronás matyó munkát adhat, mert többre meghatalmazása nincs*.

Tehát a titkár ur napokon át *diktálta a*

Bizony, ha végig kíséjük a szerzőt a művön, kell, hogy többet foglalkozzunk a halál kérdésével és akkor igazabban tudjuk értékelni az életet valódi értéke szerint. A halál látópontjáról nézve, az élet valami másnak látszik s e kép sokkal igazabbnak tetszik, mint az élet forgatagából nézve.

A szerző részletesen adja egyes szentek látomásait a tisztítóhelyről. Ezek a látomások korok, személyek szerint változó, a látókók leíróképessége is más, de bizonyára mindig tanulságosak és tiszteletreméltók már csak azon szent személyekre való tekintetből is, kiktől származnak.

A végső könyv: „Az utolsó ítélet és a világ vége.” Reffó Jenő után olaszból van fordítva. A misztikus könyvek legérdekesebb tárgyáról szól: az utolsó napról: a világ végétől, a holtak feltámadásáról, az örök bíró eljövételéről.

Látjuk azt a nagy jelenetet a Jozafát völgyében, mikor előtűnik a fenséges Jézus az összes élők szeme láttára. Halljuk azokat a megdicsőítő szavakat: *jöjjetek Atyám áldottai!* És azokat a szavakat, amiken örökké sirni fognak az elkárhozottak: *Távozzatok!* Látjuk azt a fényes menetet elvonulni Jézus élén s a kárhozottak ott maradnak egyedül, elhagyottan.

Ennek a négy könyvnek tartalma a vallásos elmélkedések állandó tárgya. „Ha gyakrabban gondolnánk a végső dolgokra, melyek ránk várnak a halál után, soha sem vétkeznénk.”

Görgényi Jenő teát nagy szolgálatot tett a vallásos életnek, mikor ezeket a könyveket lefordította, melyek elmélkedésekre és szent beszédekre dus anyagot tartalmaznak. Nyelve mindenütt szép, választékos és mindenekelőtt teljesen magyaros. A négy könyv ára összesen 16 korona, de a könyvek külön-külön is kaphatók. A szép nyomás és kiállítás a Szent László-nyomdát dicséri.

reklamokat, vigan élvezte a hasábos cikkeket, amelyek révén a publikum a kiállításra esődült és a szövetkezet ezekre menő jövedelmet szerzett — és az utolsó napon jelent ki, hogy neki meghatalmazása nincs Mezőkövesdről, hogy az előre kialakított reklamokat fizethesse!

Ezt az eljárást nem tarthattuk jóhiszeműnek és ezért léptünk bírói utra a Nagyvárad Naplóval és Szabadsággal együtt jogos követelésünk érvényesítésére. A minthogy jogosnak találta követelésünket a nagyvárad községi bíróság is, amely azt nyomban meg is ítélte és miután a titkár ur a reklamokat és jövedelmeket zsebre vágván, az összes matyó-motyókkal el akart szelelni: a kiállításon igen is foglalást eszközöltetett.

És mi történt akkor? Mikor a titkár ur látta, hogy az ügy komoly: fizetett. Tehát akkor már volt felhatalmazása, hogy fizessen; holott ha felhatalmazása nincs: módjában lett volna az ítéletet egyszerűen megapellálni.

Ez a való tényállás, amiből kitűnik, hogy a Nagyvárad kiadóhivatala mindent meg tett a Matyó-kiállítás érdekében, amit egy üzleti vállalat egy másik üzleti vállalattal megtehet. Mert egy újságvállalat mindenesetre van olyan tisztességes üzlet, mint a Matyó-kiállítás. És hogyha a helyi kereskedelemnek reklamjait nem közölhetjük ingyen, nem érezzük magunkat indítva, hogy ingyen reklamirozunk az idegenből ide jött konkurenciát.

Nagyvárad, 1914. április havában.

Teljes tisztelettel

a „Nagyvárad” kiadóhivatala.

Csak annyit jegyzünk meg, az a szerény tanító aligha tudott olyan szellemes reklamhasábot diktálni, amelyekre csak úgy dült a publikum. Ezeket a szellemes hasábot valaki más írta. Minek ezt letagadni? . . .

No és talán az sem egészen helyes dolog, hogy a derék matyók kiállítása most egyszerre ridegen „idegenből jött konkurencia” világitásába állítatik be. Lehet, hogy azok a matyók nem tudják, soronkint hány fillérrel kell megfizetni a reklámokért 50 százalék engedmény mellett, de azért talán még sem olyan tulságosan „idegenek” ők tőlünk. Vagy talán igen?

A helyzet Albániában. Koricából érkezett hivatalos jelentések szerint a város támadói között határozottan meg lehetett állapítani ötszáz görög közkatonát és tisztet. Néhány katonát elfogtak. Sikerült a parancsnokló görög tisztnek neveit is megtudni. A korica görög metropolitát, akinek a komitadesikkal való összeköttetése bebizonyult, a holland tiszt kivánságára és az itteni kormány megbízásából Elbasszánba vitték. A legutóbbi korica hírek szerint a még ott lévő fölkelők letették a fegyvert. Az albán kormány a helyzet ura, a fölkelést leverték.

Uj törvény. A hivatalos lap tegnapi száma közli a bosnyák-hercegovinai vasúthálózat kiegészítéséről szóló 1914. évi XIX. törvénycikk szövegét.

Titkos szerződés Románia és Görögország közt. A pétervári Novoje Vremja bécsi levelezőjének távirata szerint Románia és Görögország között titkos védőszerződés jött létre.

A Fekete Sas palotában lezuhant fia tegnap este meghalt.

Néhány nappal ezelőtt borzalmas szerencsétlenség történt a Fekete Sas palotában, mint arról annak idején hirt adtunk olvasóinknak. Egy kis realista, Pünkösdi Tóth Károly a Fekete Sas harmadik emeletéről, szédítő magasságból lezuhant.

A lépcsőházban történt a szerencsétlenség. A kis fiu, mint azt bizonyára már máskor is megtette, a lépcső karfáján akart lecsuszni. Megszédült az irtózatos mélységtől, elvesztette az egyensúlyt; egy véifagyasztó kiáltás, és a következő pillanatban a hideg, kemény burkolaton véresen terült el a fiu.

Csodák csodájára nem halt meg azonnal. Jöttek a mentők és beszállították a kórházba, Koponyacsonttörést szenvedett, mind a két lába eltört, zuzódások is voltak a testén. Az orvosok minden lehetőt elkövettek, hogy megmentsek a kis fiut az életnek. Volt is rá remény, hogy a fiu erős szervezete kiheveri a borzalmas zuhanást.

Ennek a hétnek az elején jól érezte magát a fiu. Jókedvű volt, bizva-bizott a gyógyulásában, erős hittel ragaszkodott az élethez.

— Apám, írja meg nagyapának, hogy már jobban vagyok, ne busuljon, meg fogok gyógyulni.

Sajnos, nem így történt.

Két nappal ezelőtt erőt vett rajta a sebláz, amely oly mértékben támadta meg, hogy nem lehetett rajta segíteni. Tegnep este fél nyolc órakor a kisfiu meghalt . . .

Pontban fél 8-kor csengett a kórházban a telefon. A fiu nővére, Olga, érdeklődött a testvére iránt:

— Halló, hogy van a Karesi?

— Éppen ebben a percben halt meg szegény, volt a kórház szomorú híradása.

A városban nagy részvétet keltett a szomorú gyász eset és már tegnap többen ke-resték fel részvétükkel a fiu családját, Tóth Endrét a Fekete Sas volt bérlőjét.

..HIREK..

... Nagypéntek.

Ma a Megváltó keresztthalálának emléknapja van. A keresztre feszített Istenember képét kiteszik a templomokban a hívők tiszteletül s minden templom feldiszi a szent sirt, melyben az Oltáriszentség van kitéve imádás végett. Ma délután az egész város hívő közönsége megmozdul, hogy elzarándokoljanak a szent sirokhoz s magába szállással emlékezzék meg a szenvedő Jézusról.

A székesegyházban délelőtt 9 órakor mondja a csonka misét gróf Széchényi Miklós püspök s Fetzer József lelkiigazgató predikál.

Mise alatt a székesegyházi énekhar követező egyházi zeneműveket adja elő:

A passióhoz turbák Leitnertől.

Popule meus (auct. incerti) férfi kar.

Vexilla regis prodeunt Leitnertől.

Ecce quomodo moritur Wavrinecztől.

Délután az összes templomokban lamer-tációk lesznek.

Olaj- és krizmaszentelés.

Tegnap a hívek nagy számának részvétele mellett folytak le a nagyesütörtöki szertartások. Különösen feltűnő nagy volt az áldozók száma.

Az ünnepi nagy misét gróf Széchényi Miklós megyés püspök végezte, a mise alatt megszentelte az olajat és a krizmát, s a szent mise után megmosta a 12 apostol lábait, s ezt a 12 aggastyánt délben meg is vendégelte.

Az utolsó vacsora emlékünnepe alkalmából gróf Széchényi Miklós püspök szeretetlakomát adott papjainak, melyen hivatalosak voltak a világi és szerzetes papság összes tagjai. Hatvanan jelentek meg s a püspöknek mindenkihez volt egy szeretetteljes szava. Délután fél három órakor volt az asztalbontás.

Délután a Jeremiás siralmait énekelték a templomokban.

*** Kath. Népszövetségi jogvédő iroda.** A Kath. Kör és a Népszövetségi Otthon költözködése megzavarták utóbbi időben a jogvédő iroda működését, de a mai naptól kezdve a jogvédő iroda ismét megkezdte rendes működését a régi helyiségben. Minden péntek este fél 6-tól fél 8-ig ingyen kaphat jogi tanácsokat, utbaigazítást a Népszövetség minden tagja.

*** Az egri érsek a matyók között.** Egerből írják a M. K.-nak: E hét hétfőjén reggel 8 órakor, amikor Jámbor László missziós atya a mezőkövesdi templomban megkezdte prédikációját, váratlanul megjelent a templomban Szmrecsányi Lajos egri érsek is, aki szintén végighallgatta a szentbeszédet. Az érsek azután a gyóntatószékbe ült és déli fél 1 óráig, majd délután 2 órától este fél 6-ig szakadatlanul gyóntatott. Amikor a templomból eltávozott, már ünnepi ruhában térdeltek eléje a község lakosai, hogy megköszönjék a kitüntető látogatást. A plébánialak bejárájánál a község elöljáróságának élén Morvay János főjegyző köszöntötte az érseket, meleg szavakkal mondván hálát azért az örömeért, melyet a főpásztor a kövesdi népnek eljövételével és lelki vigasztalásával szerzett. Az érsek szíves szavakban köszöntötte meg az üdvözlést, azután fogatán a lakosság éljenzése közben visszatért székvárosába.

*** A biharmegyei kivándorlás.** Fráter Barnabás alispán tegnap jelentette be a belügyminiszternek, hogy a vármegye területén milyen intézkedéseket foganatosított a kivándorlás esőkkentése végett. Az alispán a miniszternek egyelőre azt a rendeletet küldte fel, a melyet a főszolgabírának küldött s a melyet a Tiszántul egész területében ismertetett. A kiadott rendelet eredményéről esetenként tesz jelentést az alispán.

*** Agyagipari kiállítás Orosházán.** Van szerencsénk az érdeklődők figyelmét felhívni, hogy Ullrich Károly műagygiparos és cserépkálya készítő orosházai lakos, a husvéti ünnepek alatt folyó évi ápril 7-től 20-ig agygipari kiállítást tart. A tanulságosnak ígérkező kiállítás saját telepén lesz megtartva, ahol kizárólag saját gyártmányu tárgyai kerülnek kiállításra. Nagyvárad, 1914. ápril hó 4-én. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József, elnök. dr Sarkadi Lajos, titkár.

*** Országos zarándoklások.** Május hóban az Országos Katholikus Szövetség Rómába nagyszabású zarándoklást vezet, amely május 8-án indul Budapestről, 9-én délután érkezik Rómába, hol egészen 13-án estig marad. A római tartózkodás alatt május 11-én Szmrecsányi Lajos dr egri érsek a Szent Péter templomban ünnepélyes szent misét mond és utána a zarándoklás tagjait a pápa elé kihallgatásra vezeti. Ezenkívül május 12-én Lateráni bazilikában is lesz magyar istentisztelet. Az ország különböző részéből már eddig igen sokan jelentették be az Országos Katholikus Szövetségnél (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. em. 8.) részvételüket. Ugyancsak abban az időben a szövetség Szent Ferenc III. rendjével kapcsolatban Lourdesba is zarándoklást vezet, melynek tagjai Rómában válnak el a többiektől és mennek a világhírű francia kegyhelyre.

*** Csőd egy takarékpénztár ellen.** A Biharmezőkeresztesi Takarékpénztár ellen a nagyvárad kir. törvényszék csődbírósága váratlanul elrendelte a csődöt. Részletesen megemlékeztünk már a takarékpénztár ügyéről a jegyző nyugdíjválasztmány ügyével kapcsolatban, amelynél a nyugdíjválasztmánynak 24,000 koronás betét volt. Megkísérelték valahogyan szanálni a helyzetet, de nem sikerült. Végül is a pénztárat megkérte maga ellen a csődöt, amit a kir. törvényszék el is rendelt. Csődtömögondnok Morvay Zsigmond dr országgyűlési képviselő, helyettese Szinthy Lajos dr. A passzívák körülbelül 800,000 korona.

*** Felebbezés az alkapitányok választása ellen.** Weiszlovits Gyula törvényhatósági bizottsági tag tegnap éles hangú felebbezést adott be, melyben a legutóbbi városi tisztújítás alkalmával meg-ejtett alkapitányi állások betöltését, illetve a kijelölt választmány eljárását kifogásolja. Önkényesnek, törvénytelennek mondja a kijelölést, mert a 4 alkapitányi helyre a négy régi alkapitányt és a négy új pályázót párosan jelölte s ezzel kijátszotta a törvényhatóság szabad választási jogát. Az egymással szembeállított Bartha és Flueknál nem a nagy többség által megválasztani szándékolt Fluekot, hanem a csekély számú bizottsági tag által támogatott Barthát jelentette ki szavazás nélkül, egyhangulag megválasztottnak az elnöklő főispán. — A felebbező szerint a törvény előírja, hogy legalább 3 pályázó jelölendő s akik kibuktak, újból kellett volna jelölni. Kéri a választás megsemmisítését s új választás elrendelését. Az éles hangú felebbezés a belügyminiszter elé kerül.

*** A Kath. Népszövetségi Otthon új alapító tagja.** György János kórházi ápoló belépett a Katholikus Népszövetségi Otthon alapító tagjaul.

*** Nagy ékszerlopás Abbáziában.** Bécsből jelentik nekünk, hogy Abbáziában, egy ottani szanatóriumban ismét nagy ékszerlopás történt. Bécsi arisztokraták lakosztályából loptak el különböző tárgyakat. Az egyik szobából eltűnt egy nyolcezer korona értékű nyakék két gyémánttal, egy ezeröttszáz korona értékű gyöngyosor, egy ezerhatszáz koronás gyémántgyűrű és háromezerháromszáz koronát érő több kisebb ékszer. A másik szobából, melyben egy grófnő lakik, egy kazettából elloptak három nyaktűt, a melyek értéke négyezerkétszáz korona, egy ezernyolcszáz korona értékű

karperecet, két ezeröttszáz korona értékű gyémánt fülbevalót, ezernégyszáz koronás karkötőt, ezerkétszáz korona értékű medalliont és néhány apró ékszeret. Azonkívül a kazettából eltűnt a grófnő végrendelete is. Az abbáziai rendőrség azt hiszi, hogy nemzetközi szállótolvajbanda működött, amelynek tagjai nagyobb részben Görögországból származnak. Nemrégiben is Triesztben történt hasonló lopás, a mikor Roëriguez váltóügynöktől negyvennyolcezer korona készpénzt loptak el.

*** A kivándorlók sorsa.** A belügyminiszter tegnap körrendeletben tudatta az alispánnal, hogy a múlt év október 22-én Amerikában Dawson község határában egy szénbányában 266 munkás veszítette életét. Ezek között Jakab János, Keifer Jakab és Török Ferenc magyarországi illetőségű kivándorlókról azt sem tudták megállapítani, hogy hovávalók, van-e családjuk, akiket a szerencsétlenségről értesítenek. A miniszter a rendelet útján felhívja az előljáróságokat, hogy kutassanak a szerencsétlen emberek családjait után és értesítsék őket történetekről.

*** Kik tudnak írni olvasni?** Az új választói törvény végrehajtása dolgában egymást érik a különböző rendeletek. Eddig még az alispán rendeletei mentek szét a vármegyében. Tegnap már Miskolczy Ferenc főispán is kiadott egy körrendeletet. Az írni olvasni-tudás megállapítása ugyanis a közigazgatási bizottság feladatát képezi és most ebben az ügyben küldött rendeletet a főispán a főszolgabírókhoz. A rendelet első sorban az iskolákra vonatkozik. E szerint minden felekezeti iskolafenntartó hatósága köteles az iskolák előmeneteli naplóját 1900/1901 tanévtől kezdve betérjeszteni az előljáróságához. Az előmenteli naplóból köteleles megállapítani a községi, vagy a körjegyző, hogy a falu lakosságából kik végeztek iskolákat és ezuton kik sajátították el az írást és olvasást. A főszolgabírák ezután kötelesek javaslatot tenni az írás olvasás tudását megállapító bizottság megalakítása iránt. A bizottság elnökei mindenütt a főszolgabírák lesznek. A tagok névsorát pedig a közigazgatási bizottság fogja megállapítani, még a főszolgabírák javaslatai alapján. A megjelent választói törvényt és a miniszteri rendeleteket a főszolgabírák április havában kötelesek alaposan áttanulmányozni és a megjelölt javaslatokat április végén a vármegyére betérjeszteni.

*** Nagybeteg a zágrábi érsek.** Posilovics dr zágrábi érsek egészségi állapota egyre rosszabbodik. Környezetéből kiszivárgott hír szerint a nagybeteg érsek már nem ismeri meg hozzátartozóit sem, s teljes apátiába süllyedt.

*** Elvesztett cukoráruda.** Sok mindent vesztenek el az emberek. Néha a fejüket is. Valószínűleg így áll a dolog jelen esetben is. Mert másképpen nem képzelhető el, hogy egy cukorkereskedő elveszítse a saját boltját. A nagyvásártéren a rendőrséget bitangásban találta a nagy, katonai őrszobához hasonló szekrényt, amelyről gazdája lefeszítette a céglapot és hűtlenül elhagyta. Persze üres volt. Most a rendőrség udvarán van az eső.

*** Tűz a vonaton.** A Budapestről tegnap reggel Szegedre elindult személyvonaton tűz támadt. A vonat postakocsija, melyben bécsi és budapesti husvéti esomagok voltak Monor állomás környékén ismeretlen okból kigyulladt és az egész kocsit, mintegy ezer esomaggal együtt elégett. A esomagok közül 460 Szegedre volt címezve. A kár sok ezer korona.

* **Pályázat kórházi szállítókra.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a cs. és kir. hadügyminiszterium az 1914. évre szükséges kórházi fehérneműek, pamutharisnyák, törülközők, kötények, asztalkendő, asztalterítők és 10000 pár papucs szállításának biztosítására pályázatot hirdet. A pályázatra vonatkozó részletfeltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1914. április hó 8-án. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. *Moskovits József*, elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

* **Rampolla levelei.** A Wossiche Zeitung tegnapi száma érdekes cikket közöl Voltolini gróf tollából. A közlemény Rampolla hátrahagyott leveleivel foglalkozik és néhány érdekes ismeretlen adatot tartalmaz. Tudvalevő, hogy a bibornok végrendeletét nem találták. A házkutatás azonban nem maradt eredmény nélkül. Két kis csomó levél akadt a kutatók kezébe. Néhány levelet például Bonomelli irt, Kremona érdemes ősz püspöke. Ezek a levelek Margit királyasszony 1910-ben tervezett látogatásáról szólnak. A királyné ki akarta önteni szívéért a pápa előtt és hívő lelke igyekezett elhárítani azokat az akadályokat, amelyek e tervnek útját állták. A találkozás keresztülvitelére a vele is bizalmas, a Vatikánban is nagybecsült Bonomelli kremonai püspököt kérte meg, aki viszont bizalmasan Rampolla államtitkárhoz fordult. Rampolla előzőkenyen foglalkozott a kéréssel. Meg is határozta a találkozó és idejét a legnagyobb eszében, esti órákra tették. Ugy volt, hogy a Vatikánban majd egyenesen XIII. Leó elé vezet a királynét. Rampolla bizott benne, hogy a pápára elég befolyása lesz. De a két főpap csalódott. Leó pápa, mikor Rampolla szóba hozta előtte a dolgot, ismét annak a szigorú legitimitásának bizonyult, akit nem lehetett elítéleteitől eltántorítani. Türelmesen végighallgatta Rampolla hosszú és élesesü elterjesztését s az államtitkár már azt hitte, hogy nyert ügye van. Ekkor azonban a pápa kerekén kijelentette, hogy a szavojai uralkodóháznak csak azt a tagját hajlandó fogadni, aki elhozza neki Róma város kulcsait. A kilencven éves aggastyán hajthatatlanságán az egész ügy megfeneklett. Bonomelli levelei igen értékes történelmi dokumentumok és úgy a Vatikán képviselője, mint más személyiségek is szerették volna ezeket megszerezni. De Rampolla hugának és örökösének a képviselője ragaszkodott hozzá, hogy a leveleket vissza kell adni Bonomellinek, bármi történjék is.

* **Meggyilkolt aviatikusok.** Párisból jelentik: A hadügyminisztérium közlése szerint e hónap 5-én az aviatikai osztály egyik hadnagya egy káplárral mint utassal aeroplánon Kazablankából Fezbe készült repülni. Motorhiba következtében egy mezőn kénytelenek voltak leszállni. Bajuk nem történt, de másnap benszülttek az Oned-Bouregreb völgyében megtalálták holttestüket. Valószínű, hogy miközben a legközelebbi katonai őrház felé gyalog mentek, banditák megrohanták és meggyilkolták őket. A készüléknek semmi nyoma.

* **Felülfizetések a Katholikus Nővédő Egyesület zászlószentelési ünnepélyén.** A Nagyvárad Katholikus Nővédő Egylet mély hálóját nyilvánítja mindazoknak, akik ünnepélyének rendezéséhez anyagilag, vagy erkölcsileg hozzájárultak. És pedig adakoztak: Grócz Béla és Bilinsky Soterné 20—20 K, Fekete József 10 K, dr. Kaczián Kálmán 5 K, Szolnok Jenőné 2 koronát.

* **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r. t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára. A nagyvárad főügynökség Kurländer és Uilmann.

* **A kisbíró mint telefonoszlop-támasztó.** Nagyrábé és Danesháza között telefonvezetékét építettek ezelőtt vagy tíz évvel. Azóta a két község nem tudta kellőleg méltányolni e modern közéleti segéd-eszközt és bizony nem sok gondot fordított rá. Az idő vasfoga alaposan megmarta a dróthuzalokat tartó oszlopokat. A vastag bekatránnyozott oszlopoknak a földben lévő része elkorhadt. A községek úgy segítettek a mulandóság eme tényén, hogy a korhadt részeket levágták és az oszlopot ismét vissza helyezték. Annyira mentek a derék dancsházaiak ezzel a művelettel, hogy ma már a telefondrót oly közel van a földhöz, hogy egy szekér nem fér el alatta. Ennél már lejjebb nem lehet a vezetékét engedni, e miatt került aztán bajba a két község. A vezeték a rossz oszlopok miatt állandó az üzemzavar. A sok bajt elhárítandó, jelentést tettek a postaigazgatósághoz, honnan azonnal kiküldtek egy vonalfelügyelőt a zavar elhárítása végett. A vonalfelügyelő ki is ment, de mikor meglátta, hogy milyen rettenetes állapotban vannak az oszlopok, kijelentette, hogy ő nem mászik fel a kidőlni készülő oszlopok tetejére. A telefonra mindenáron szüksége volt a községnek, a vonalfelügyelő pedig nem akart felmászni. A községhezán összejött a kupaktanács és végül is abban állapodtak meg, hogy kiküldik a kisbíró, aki széles vállával támasztani fogja a telefonoszlopot, míg a vonalfelügyelő fent dolgozik. A megállapodás szerint tőnt mindent. A kisbíró pipaszó mellett neki támaszkodott az oszlopnak s addig tartotta, míg a magasban a postás dolgozott. Az esetet bejelentették az igazgatóságnak, mely tegnap értesítette az alispánt, hogy ez így tovább nem mehet és kérte, hogy minél előbb javíttassa ki a községgel a vezetékét.

x **Szülőkaró** első osztályú száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég váradvelencei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsgető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Női finom párthi fél cipők** K 5, női finom chevró v. bokszt fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevró v. bokszt cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőné** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x **A korzó szenzációs látványossága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzletteliség, mely a jövő héten nyílik meg a zárda épületében A Triesti Kávét, Tea és angol rum közvetlen behozatala című nagyszabású vállalat, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyvárad kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódy Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitűnő re-noméjú kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes új cég megalakításával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszti, diszjere fog válni a városnak.

x A legújabb **párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül **KOHN HELEN** kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x **Husvét Nizzában** nem nyújt oly szép látványt, mint amint a napokban fog nyújtani a Rákóczi-utcai korzó közönségnek Aszódy Csokoládé Király fiók-üzlete. — Vigyázat, nem Bémer-tér. — A tojás vásárló közönség figyelmét felhívom, hogy szebbnél szebb, érdekesebbnél érdekesebb különféle cukor és massé tojások kiállítását a Kossuth-utcai fő-üzletben szintén megkezdődött. Az árak olcsók, úgy hogy a vásárló közönség meglesz lepődve, hogy 20 fillérért milyen szép husvétit tojást cukorkával töltve lehet az Aszódy üzleteibe vásárolni. — Vigyázat! Aszódy-cég cukorkákban vezet. — Telefon: fő-üzlet 635, fiók-üzlet 610.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takaréknál.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédshobából álló lakás május elsejére bérebe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál, Kossuth-utca 6 szám.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

* **Ingyatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos
műszer-kötszer és testgyógyító gépek
készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca
17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett
műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást,
nikkelezést és minden e szakmába
vágó munkát jutányos árban.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba
mint aranyba foglalva szájpadlás
nélkül, továbbá arany koronákat,
csapfogakat, hidmunkákat fog és
gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Vár, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Hevi műsor.

Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.
Vasárnap d. u.: Mértföldkövek; este
Kis király.

A Gyurkovits lányok.

Herczegh Ferenc kitűnő vigjátékát meglehetősen hevenyészett, készületlen előadásban láttuk tegnap viszont. Tóth Elek és és Hunyadyné voltak csak kifogástalanok. Mici szerepében, ebben a parádés naiva szerepben Sik Rezsőnek egyik tanítványa, Fedi (Friedmann) Ciska (Franciska) lépett

fel. Ugy látszik, hogy most készül még csak a színiiskolába s így nem úgy bíráljuk, mintha már kész színésznőnek akarná magát tekinteni. Attól ugyanis még messze van, sőt nem is látunk benne az átlagos műkedvelői színvonalat felülhaladó tehetséget. Hibáit nem részletezzük, majd figyelmeztetik a tanárai a színiiskolában. Temperamentuma azonban van s a rokonok és jóbarátok, akik szép számban kivonultak tegnap este, sokat is tapsoltak.

Művészi szempontból azonban rosszalunkunk kell azt, hogy egészen kezdő szárnypróbálgatásoknak és színiiskolai felvételi vizsgának engedjék át a színpadot. Megható volt az a rengeteg virág, amit a kis Ciska kapott, de hát a családi ünnepélyekhez kevés köze van a színházlátogató közönségnek.

A mértföldkövek. Husvét vasárnapjának délutánjára a színház igazgatósága a nálunk szép sikerrel bemutatott Mértföldköveket tüzte előadásra. A darab egyik jelentős női szerepét E. Kovács Mariska játssza, akinek fellépte mindenkor eseményt jelentett és kitűnő szerepe van a darabban Polgár Mariskának is.

A kis király — Tompa Bélával. Vasárnap este a Kis király kerül színre, a melynek címszerepét ez alkalommal Tompa Béla játssza. A fő női szerepben Kállay Jolán betegségére tekintettel Szentgyörgyi Mártha lép fel.

Szentgyörgyi Mártha — a molnárleány. Mint arról már megemlékeztünk, hétfőn délután a Mozikirályt tüzte műsorra az igazgatóság. Ennek az előadásnak méltán érdekesnek mondható eseménye, hogy a molnárleány kitűnő szerepét hétfőn délután Szentgyörgyi Mártha játssza.

A Matyólakodalmom. Hétfőn este, bérletszünetben mutatja be a Szigligeti színház Garamszeghy Sándor három felvonásos falusi történetét: a Matyólakodalmat, amelyre szokatlanul lázas ambícióval készül a színház. Az előadás óriási személyzetet igényel és az elsőrendű szerepeket Angyal Ilka, Sik Rezső, Étsy Emilia, Tompa Béla játsszák s két kitűnő szerep jut Gróf László és Varsa Gyulának is. A bérletszünetre tekintettel a színház a bérlok jogait vasárnap délig tartja fenn.

IRODALOM

„A mi lapunk.” E címmel jelenik meg a Katholikus Háziasszonyok Országos szövetségének és a Katholikus Tisztviselők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak országos szövetségének hivatalos lapja. Felelős szerkesztő; özvegy Báthory Nándorné. Előfizetési ára egész évre 2 K., melléklettel 3 K. Kiadóhivatal: Budapest, VIII. Mária-utca 7. sz.

A lap most 7-ik évfolyamában van. A lap legutolsó száma nagyon érdekes tartalommal jelent meg, mely felöleli a női missiók minden fontos tárgyát, tartalma a következő:

Miért sürgős a Kat. Házialkalmazottak egyesületének megalakítása? Báthory Nándorné. — A Kat. Házialkalmazottak Egyesületének alapszabálytervezete. — Nősülés — férjhezmenés. Bodnár Gáspár. — Az újszervezett pályaudvari missió. Cserhádi

Gizella. — Butler Jozefin. Dr. Irsay Arturné. — Modern leányok Otthonáról. Pozman Jólán. — Szövetségi élet. — Beküldött könyvek. — Hirdetések. — Kat. tisztviselők rovata.

A Kath. Hitterjesztés Lapjai márciusi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Tartalom: Buch lazariszt hitbirtok levele a Hitterjesztés Lapjaihoz. — A chillawi cejloni missió. — Főpásztori körut Koreában. — Ogvashi missió veszedelme. — Missiói tudósítások; Bulgária. A tráciai missiók. — Szíria. Az akbesi missió. — Afrika: A kameruni missiók. — Új-Zeland. — Kegyes adományok. Képek: Kórea: Boncolostor. Uean-sanban. — Kórea: Az aranyifjúság. — Kórea: Diszes diadalív. — Kórea Keresztények Au-Szengből. — Kórea: Tai-Uen-Kun herceg. — Bulgária: Theopistos atya, bolgár hithirdető. Új-Zeland: Fialta maori leány. — Új-Zeland: Millord, a nyugati part legszebb öble.

SPORT

A Törekvés SE. Nagyváradon.

Megérdemelt nagy érdeklődés fűződik a fővárosi Törekvés SE. nagyszerű footbalesapatának itteni bemutatkozásához, mely tudvalevőleg husvét vasárnap és hétfőn délután történik meg a Rédey-kerti Sport-téren. Ismét alkalma lesz a közönségnek ezt a gyönyörű sportot olyanok által bemutatva látni, akik az országban e téren a legjobb nevű labdarugók sorába tartoznak. És miután a fővárosi vendégsapat két ellenfele a helybeli válogatott csapat és a NAC I. olyan ellenfél, amely méltán felveheti a küzdelmet a legjobb teammel is, mindkét mérkőzés igazán nagystilű és élvezetes lesz.

A csapatok különösen a fair játékra fognak törekedni, hogy a közönség zavartalanul élvezhesse a football szépségeit. A mérkőzés úgy husvét vasárnap mint hétfőn délután 4 órakor veszi kezdetét és rendes helyárok mellett tekinthető meg.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A Munkás Ujság izgat.

A nagyvárosi szociáldemokratapárt lapja a *Munkás Ujság* még 1912-ben, amikor a katonai javaslatok tárgyalásánál a leghevesebb volt az ellenzék és a kormány harca, és jött június 4-ike, majd Kovács képviselőnek a revolveres merénylete és a szociáldemokraták heves tüntetése Budapesten és a vidéken.

Mindezekről a dolgokról nagy és heves cikket írt a kis *Munkás Ujság*, dicsérte Kovács Gyula tettét és véresszájúan izgatott. Ne féljenek az erőszaktól, a munkásság az erőszakra erőszakkal felel.

A kir. ügyészség izgatást és büntett földicsérését találta a *Munkás Ujság* cikkében. A felelősséget a cikkeért Csordás János cipésmester vállalta.

Tegnap tárgyalta az ügyet a nagyvárosi kir. törvényszék esküdtbírósa Szöllössy

Géza kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt. A vádat dr Thury Endre kir. ügyész képviselte, a védelmet dr Rozvány Jenő ügyvéd látta el.

A vádlott azzal védekezett, hogy a cikkben csak az akkor történt eseményeket, az általános izgatott hangulatot festette.

A kir. ügyész kérte a vádlott szigorú megbüntetését. Este fél 6 órakor vonultak vissza az esküdtek tanácskozásra. Verdiktjükben bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság Csordást 8 napi államfogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. ügyész és a védő is semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

§ Váltóhamisítóparasztok. Mucz Vaszali és Makai József köröskisjenői gazdák 1800 korona kölesönt akartak felvenni egyik nagyváradi banktól. Tul volt már terhelve a földjük s így nem kaptak volna pénzt. Sebaj. Segitettek a dolgon. Hamis községi bizonyítványt szereztek be a birtokról. A két 900 koronás váltóra pedig két jómódu gazda nevét irták rá kezesként, anélkül, hogy ezek tudtak volna róla. A bíróság Mucz Vaszalit 3 és fél évi, Makai Józsefet pedig két évi és 6 havi fegyházra ítélte. Felebbeztek.

§ A lerombolt iskola. Furesa kis ügy foglalkoztatja most Körösszáldobágy község lakosait. A község a görög keleti egyház telkén iskolát építtetett, a szentszék azonban állítólag nem fizette ki az ígért évi hozzájárulást. Emiatt a falusiak megharagudtak, kapták magukat és Orbán István vállalkozóval lebontatták és elvitették az épületet, hogy majd a község telkén építsék fel az iskolát. A szentszék idegen vagyon rongálásért jelentette fel a szerződés aláíróit, négy oláh embert, akiket a járásbíró egy-egy havi fegyházra és 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte.

Felebbezés folytán a nagyváradi kir. törvényszék felebbezési tanácsához került az ügy, amely Palánkay Károly törvényszéki bíró elnöklésével a tegnapi tárgyalás után a járásbírói ítéletet feloldotta, s a járásbírói ítéletet új tárgyalás megtartására utasította.

KÖZÖNSÉG KÖRE.

A „Grubenrock“ hőse.

A „Tiszántúl“ folyó hó 6-iki számában megjelent „A Grubenrock hőse“ című és a selmeci bányászati és erdészeti főiskolai ifjusági kör által közzétett cikket nagy meglepődéssel olvastam. Először is nem szüntem meg a főiskola polgára lenni, hiszen erre semmi okom. Hanem igenis megszűntem tagja lenni a Bányászati és Erd. Ifj. Körnek, melynek a múlt szeptemberben főtitkára és elnökhelyettese voltam, azonban mikor elveink ütköztek, lemondtam és a Körből is kiléptem, amely pedig az anyyira emlegetett kollegialitás kultiválását tűzte ki egyik fő-céljául maga elé. Olyan vezetőség közt, mint amilyen most van a Körben, nem óhajtok részt venni. Ami pedig a Grubenrock viselését illeti, ugyanazt mondhatom, mint ez az ellenem operáló Kör, csak hogy ugylátszik, tévesen lett informálva az Elnökség. Különben ugyanezt a Selmeci Lapoknak is megküldtem.

Ennyit a valóság érdekében.
Nagyvárad, 1914 április 8.

Gyenge Irén Gyula,
bányamérnök-hallgató.

TÁVIRÁTOK

Sándor János ünneplése.

Dicsőszentmárton, ápril. 9.

Sándor János belügyminisztert választókerületében nagy lelkesedéssel ünnepelték. Három község díszpolgári oklevelet adott át neki.

Tüntetések Károlyi ellen.

Prága, április 9.

(Saját tudósítónktól.) A cseh lapok értesülései szerint gróf Károlyi a tüntetések miatt zárt gyűléseket fog tartani. A newyorki nyilvános gyűlés is elmarad.

A békekonferencia.

Hága, ápril. 9.

A cár azt az óhaját fejezte ki, hogy az ideai békekonferenciát jun. 15-én tartják meg.

Meggyilkolt postamesternő.

Marosvásárhely, ápril 9.

(Saját tud.) Özv. Jánossy Béláné postamesternőt holtan találták a lakásán. Több halálos sebből vérzett. Valószínűleg rablógyilkosság történt.

A pétervári ut.

Szentpétervár, ápril 9.

Az itteni lapok szerint a függetlenségi képviselőket senki sem hívta Oroszországba. Az ut különben ismeretlen okok miatt állítólag elmarad.

Meggyulladt léghajó.

Milanó, ápril 9.

Egy katonai léghajó a leszállás alkalmával meggyulladt. Ötvenen könnyen, hárman pedig súlyosan megsebesültek.

A horvát bán Bécsben.

Bécs, ápril 9.

Skerlecz Iván báró bán, a kinek még hivatalos teendői voltak Bécsben, a ma délelőttöt is ott töltötte el és délután utazik vissza Zágrábba.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	813.—
Osztrák hitelrészvény	—	616.50
4%-os koronajáradék	—	81.95
Osztr. magy. államv.	—	712.—
Jelzálogbank	—	422.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	504.—
Hazai bank	—	280.—
Magyar bank	—	507.—
Keresk. bank	—	3640.—
Rimamurányi	—	652.25
Salgótarjáni kőszén	—	712.50
M. Alt. Kőszénbánya	—	1055.—

Közuti vasut	—	—	630.50
Városi villamos	—	—	322.50
Adria	—	—	610.—
Atlantika	—	—	—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	—	—	12.69
Buza májusra	—	—	12.51
Buza októberre	—	—	11.41
Rozs áprilisra	—	—	10.40
Rozs októberre	—	—	8.76
Zab áprilisra	—	—	7.69
Zab októberre	—	—	7.78
Tengeri májusra	—	—	6.92

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) f. évi március hó 17-én tartott 82-ik rendes közgyűlésén terjesztettek be az 1913. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1913. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek korona 1,297,036,630.20 tettek ki és az év folyamán bevett díjak kor. 56,381,050.47 rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka korona 22,566,540.30-rel kor. 398,114,196.97-re emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja kor. 7,515,715.11 tesz ki. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a tükörüveg biztosítást, a díjbevétel kor. 19,357,541,835 biztosítási összeg után kor. 33,058,512.87 volt, miből kor. 11,771,428.47 viszontbiztosításra fordított, úgy hogy a tiszta díjbevétel kor. 21,287,084.40-re rugott és ez összegből kor. 15,425,174.22 mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege kor. 160,198,898.15. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel kor. 1,774,925.69-re rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel kor. 982,230.66 tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett kor. 7,340,807.26, mely a viszontbiztosítások levonása után kor. 3,362,470.05 re rugott. Károkért a társaság 1913-ban kor. 50,202,042.11 és az alapítása óta kor. 1,163,020,163.67 fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra kor. 234,952,606.56 esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen kor. 15,504,719.08-re rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség-tartalék, mely kor. 7,971,112.52 tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt kor. 4,948,531.55-re rug, továbbá felemlítendő a 160,000 kor. rugó kates követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással kor. 2,425,075.01 tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az ideai átutalások folytán kor. 434,367,388.47-ről kor. 456,949,184.97-re emelkedtek, a következő elsőrangú értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések kor. 105,861,710.28. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök kor. 51,760,232.04. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök kor. 5,459,438.35. 4. Értékpapírok kor. 237,342,355.22. 5. Követelések államoknál és tartományoknál kor. 46,666,706.21. 6. Tárcá váltók kor. 719,310.61. 7. Készpénz és az intézet követelései a hitelezők követeléseinek levonásával kor. 9,139,432.26. összesen kor. 456,949,184.97. Ezen értékekből 85 millió korona magyar értékekre esik. — A „Minerva“ általános biztosító részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, valamint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikasztás elleni biztosítással, nemkülönb a versenylovak, teliverek és más értékesebb tenyészállatok biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezetett be hazánkban, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irt: Cseres Andor. 24.

Ennek a moesárláznak bacillusai legbüjében tenyészték a színházban, a bonbonierben, az orfeumokban, a mozikban, a hol a nők és férfiak, az ifjak és leányok telestívták magokat a bomlódiána bacillusával úgy annyira, hogy Bomlód város e tekintetben, a betegségek terén kivált még a világvárosok közül is.

Bomlód egyenkint szállította a fővárosba betegeit, megtöltötte a budai hegyek közt levő gyógyintézeteket, a főváros orvosai küzdöttek ellene tudománytal, akaraterővel, kínával és sok más fajta orvosszerrel, még is az egyik specialista orvos elkeseredésében, amiatt, hogy nem birt megküzdeni a bajjal, így kiáltott fel:

— Micsoda társadalmi élet van Bomlódon, hogy annyi ilyen betegségben szenvedőt szállítanak ide!

Természetesen arról meg épen semmit sem tudott, hogy hány beteg pusztul el, vagy senyved odahaza.

A kormány figyelmét is felhívták ennek a különleges betegségnek járványszerű terjedésére. A kormány orvosi kongresszust hív össze.

Ezen a kongresszuson ezer orvosszert ajánlottak a fiatal, modern orvosok, két ezerszer vetették el az ajánlottakat mint célra nem vezetőket, míg végezetül dr. Balajti Akos, egy öreg, tehát nem modern orvos azzal a javaslattal állott elő, hogy ezt a betegséget, a betegség járványszerűségét meg lehet orvosolni még pedig — hideg vízzel.

— Láz ez, tisztelt kollégák! — mondotta a vén doktor, — amelynél a hidegvizet aképen kell alkalmazni, hogy a láz lefojósására aránylagosan hűtött vizet kell használni.

Erre a modern orvosok között hihetetlen s eláruló suttogás és ajkakon mosolygás jelent meg.

— Hol kellene a kezelést alkalmazni? — kérdezte dr. Birnfeld.

— Nem értem! — válaszolt dr. Balajti.

— Azt kérdezte a kolléga, hogy a hidegvizet való borogatást a lábon vagy a fején kell-e kezdeni? — magyarázta dr. Sáska.

Az öreg orvos gyorsan felelt: — Sem nem a lábon, sem nem a fején, hanem a bomlódi kollégákon uraim!

Tovább nem kérdezősködött senki, mert a további feszegetése a bajnak, a válasz által előidézett harsogó kacagásba fullt.

Az orvosi kongresszus, amint rendesen történik eredménytelenül oszlott szét, abban az a megállapodás nyilatkozott meg, hogy mindenki gyógyítson, ahogy tud.

VIII.

Grünblatt Hermina nagy nyilatkozata után lord Blankhurst Egon eltávozott a Capitolból. Feltette magában, hogy Budapest palotát vesz magának, ahol a nő előkészülhessen nagy hivatalára.

Hanem baj történt. A lord az Andrássy-uton azt a palotát vette meg, melynek a nagy épülettömbbe beépített erkélye mithologiai képekkel van kifestve, ahol a művészileg készített freskók kedvesen hatnak az idegekre és a szemre.

Amikor a palota árát kifizette és ügyvéde által nevére iratta, a Capitolban felkereste leendő menyasszonyát, de már nem találta. Onnan elköltözött.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:
Dr. KRÜGER ALADAR.

Nagyvárad város árverési küldöttségétől.

5973—914 sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a Nagyváradon építendő három különböző típusu, összesen 31 (harminczegety) drb. munkás lakóház építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi ápr. 28-án d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők: A régi vágóhid mellett fekvő telepen hat drb. egy en eletes ház építése, tizenegy drb. földszintes ház, két szobás lakásokkal, tizenhárom drb. földszintes ház építése, egy szobás lakásokkal. Ugyanezen a telepen utcaburkolatok létesítése. A Velencei parton egy drb. egyemeletes ház építése. Minden háztípus négy, teljesen egyforma lakást foglal magában.

A vállalatba adandó munkák a következő csoportokba oszthatnak:

1. csoport. 3 drb. emeletes ház, 3 drb. nagyobb típusu földszintes ház.
2. csoport. 3 drb. emeletes ház, 3 drb. nagy típusu földszintes ház.
3. csoport. 5 drb. nagy és egy drb. kis típusu földszintes ház.
4. csoport. 5 drb. kisebb típusu földszintes ház.
5. csoport. 7 drb. kisebb típusu földszintes ház.
6. csoport. egy drb. emeletes ház
7. csoport. Köröskő ut burkolatok készítése
8. csoport. Öntött aszfalt gyalogjárók készítése köszegéllyel.

Az egyes házcsoportokon külön a munkanemek következőképpen oszlanak meg:

- a) Föld, kőműves és elhelyező munka, b) Ács munka, c) Bádógos munka, d) Cserepező munka, e) Asztalos munka, f) Lakatos munka, g) Mázoló munka, h) Üveges munka, j) Házi vízvezeték és csatornázás, k) Kályhas munka, l) Különböző munkák.

Ajánlatot lehet tenni:

1. Az egész építkezés összes munkálataira.
2. az egész építkezés egyes munkanemeire.
3. az 1—6 alatti házcsoportok egyes munkanemeire házcsoportonként.
4. a fent 1—8 tételek alatt felsorolt nyolcz munkacsoportnak csoportonkénti összes munkáira.

Munkanemenekinti ajánlatok a-1 jel alatt felsorolt egyes munkanemekre, továbbá a 7 és 8 csoportokra külön-külön lehet tenni. Egyes épületekre sem összes ajánlatok, sem munkanemenekinti ajánlatok nem tehetőek. Azok az ajánlattevők, akik az összes munkákra vagy több csoportra avagy több munkanem végrehajtására tesznek ajánlatot, kötelesek kijelenteni, hogy ajánlataikat az egyes munkanemekre, vagy csoportokra külön-külön fentartják-e. Amennyiben erre vonatkozólag az ajánlattevő nem nyilatkozik, tett ajánlatát a város az ajánlattevőre egyes csoportonként illetőleg munkanemenekinti is kötelezőnek fogja tekinteni.

A bánatpénzül az ajánlati összeg 5°/o-a, illetőleg 250,000 koronán felül az ajánlati összeg 2°/o-a, teendő le a városi pénztárba, vagy valamelyik állam-pénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához. Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1914. évi április hó 28 ik napjának délelőtti 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkacsoport s a munkanem a melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységáruk megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A vállalkozók a munkát felhívástól számítandó két héten belül megkezdeni és 1915. évi május hó 1-ig befejezni kötelesek.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártelekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a város mérnöki hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keressék és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1913. ápr. 3-án.

Komlóssy József,

jog. és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küld. elnöke.

Másolat másolata:

19.697/XI. a 914. B. M. számú körrendelet. Schveiban tartózkodó külföldiektől megkövetelt igazoló okmányok. A Schveiban hosszabb ideig tartózkodó magyar állampolgároknak rendszerint kel emetlenségei származtak abból, hogy utlevélük vagy munkakönyvük nem lévén, a hosszabb ideig ott tartózkodó külföldi állampolgárokkal szemben megkövetelt feltételeknek nem tudnak eleget tenni. Schveiban ugyanis szigorú bejelentési kényszer áll fenn, melynek értelmében 8 napon belül az átutazókat kivéve, mindenki magát igazolni tartozik. Ennélfogva felhívom címet gondoskodják annak közhírre tételéről, hogy a hosszabb tartózkodásra Schveicba készülő magyar állampolgárok magukat saját érdekükben utlevéllel, vagy legalább munkakönyvvel lássák el és családtagjaiknak családtagságuk igazolhatása végett még a szükséges anyakönyvi kivonatokat is szerezzék be. Schveiban tartózkodó állampolgárainkra nézve annál fontosabb az, hogy érvényes igazoló okmányokkal bírnak, mert ilyenek hiányában az esetleg elnyert telepedési engedély is hatását veszti. Budapest, 1914. február 17. Hivatalos másolat hitelül: Nagyvárad, 1914. március 28. Solyom Gyula s. k. irodatiszt. P. H.

Hivatalos másolat hitelül:

Nagyvárad, 1914. április 7.

Darabant,

irodavezető.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyváradai tüdővész ellen védekező egyesület szanatoriumának építő bizottságától nyert megbízás folytán a szanatorium vas- és fabutor berendezésének, valamint egyes kárpitos munkáknak vállalati uton leendő biztosítása céljából, folyó évi április hó 17-ik napján délután 5 órakor, a városház bizottsági termében zárt ajánlati versenytárgyalást fogok tartani.

A szébanforgó munkák a következők:

I. Vasbutor munkák: ágyak, éjjeliszekrények és fekvő székek szállítására.

II. Asztalos munkák: asztalok, székek, ruhaszekrények és a segédorvos lakás asztalos munkáinak szállítására.

III. Kárpítózó munkák: egyes kárpított butorok, valamint afrik- és lószőr ágyneműk szállítására.

Az ajánlathoz a bánatpénz leételel igazoló nyugta csatolandó. — A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a Nagyvárad Magyar Bank pénztárána teendő le az ajánlati összeg 5 százaléka erejéig.

Ajánlatot csak erre a czétra készült ajánlati úrlapon, az egységárok megjelölésével lehet tenni — A megfelelő ajánlati úrlapok és az ajánlati minta Nagyvárad város mérnöki hivatalánál díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatok alulírott építő bizottsági elnök kezeihez (Káptalansor) folyó évi április hó 17. napjának déli 12 órájáig sértetlen zárt és lepecsételt borítékban nyújtandók be. Az ajánlatok az építő bizottság jelenlétében nyilvános ülésen fognak felbontatni.

Az építő bizottság fentartja a jogot,

hogy a beérkezett összes ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson, vagy az ajánlatoktól függetlenül bárkit is megbizhasson a munkák illetőleg szállítások teljesítésével.

A versenytárgyaláson csak magyar honos vehet részt. Az ajánlott butoroknak hazai gyártmányoknak kell lenniök.

Az ajánlattevők kötelesek az összes butorok, illetőleg kárpitos munkákat folyó év május hó 22-ik napján déli 12 óráig az egyesület nagyváradai szanatoriumába beszállítva s elhelyezve az építő bizottságnak átadni.

Az egyesület építő bizottsága a beszállítandó butorokat illetőleg kárpitos munkákat a szanatoriumba a beszállítástól számított hét napon belül átveszi s a jó anyagból és jó munkával készített, a mintáknak, illetőleg a bemutatandó rajzoknak megfelelő kifogástalan minőségű butorok és kárpitos munkák árát az átvételtől számított két héten belül ajánlattevőknek kifizeti. A meg nem felelő szállítmányokat az építő bizottság visszatudhatja. Köteles a vállalkozó ebben az esetben a kifogásolt butorokat, illetőleg szállítmányokat a helyszínéről haladéktalanul eltávolítani s a hiányokat a felhívástól számított egy hónapon belül pótolni.

Ebben a tekintetben a munkák, illetőleg szállítások végrehajtására vonatkozólag az állami általános feltétel füzet határozmányai, valamint az asztalos és kárpitos munkakra vonatkozó részletes feltétel füzetek határozmányai irányadók.

Nagyvárad, 1914. április 6.

FETSER ANTAL,
felsz. püspök,
az építő bizottság elnöke.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

7415/1914. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a fiumei cs. és kir. tengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában a m. kir. honvédelmi miniszter ur által kibocsátott pályázat a katonaugyosztálynál (Városháza II. em. 31. sz.) a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető.

Nagyvárad, 1914. április 1.

Eleméry Ferenc,
katonaugyi tanácsnok.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképvisezőnk Nagyvárad és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Mezey János és Tá

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Étolajok, mindenemű paczolt halak, csemegé sajtok, vaj és túró különlegességek, főzelék, conservek aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és új borok, desert borok, pezsgők, bal- és külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölőn egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kassai sódar.

Ajánljuk még

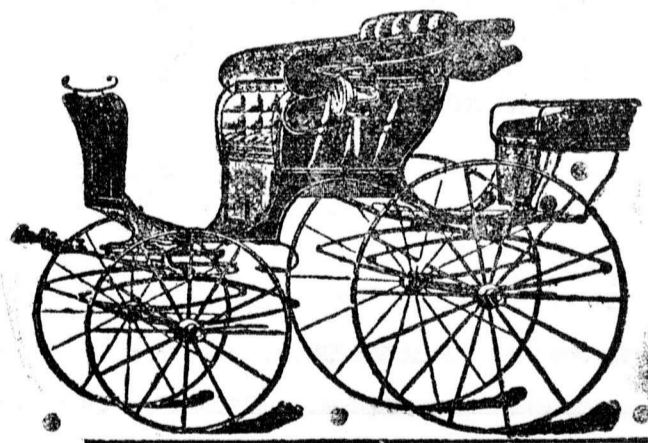
MAUTHNER-féle gazdasági vetemény és virágmagvakat. Arankamentesség és legmagasabb csírázóképeségért teljesen szavatolunk.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Tá

Telefon 249.

Telefon 249.

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kívánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

FÁBIÁN J.

törvényszékieleg bejegyzett cég
épület- és butor-asztalos
Nagyvárad, Percses-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, úgy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtalanul.** Szives pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Auszländer férőszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkész a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Ha nincs megelekedve

szabójával, mer drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármikor. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászcuhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítek. Valódi angol szövete!

Helyi és vidéki telefon 980.

Simon Lajos

kosárfonóháza

Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fennott butorokat hármiféle kivitelben méltányos árakban számítok.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó.

Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon. Telefon 11-15 sz.

Uj dolog.

Oltott zsákmész

poralakban.

Szuperfoszfát Mútrágya legolcsóbb arban.
Fedellemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiacz-tér 1.

Telefon 9-69.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
uj csipke, himzés,
harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és malálatartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házbó szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Nagyvárad város jeggyára
rendes nyári szállításait megkezdette

Előjegyzések t napi 1/1 vagy 1/2 tábla

vizvezeteki vízből készült higiénikus műjég

szállítására kérjük levelezőlapon vagy telefonon (651. szám) továbbítani.

A pontos és előzetes kiszolgálásról gondoskodik:

Nagyvárad város jeggyára

Uj sörraktár!

Kristály műjéggyárunk

Uj sörraktár!

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárúsításával bővítettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégíthetősére átvettük a már évtizedek óta fennálló jó hírnévről és jóminőségű söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának** képviselőjét. Ezen sörgyár által termelt söröket már **március 1-től** hoztuk forgalomba úgy hordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejűleg tisztelettel értesítjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály” műjéggyárunkat

teljesen átalakítva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házbó szállítunk vizvezeteki vízből előállított kristálytisza **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérlet** rendszerre előjegyzések elfogadtnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számítunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztosítva. Becses pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.**

Szanditz és Társa

Telefon szám **398.**

Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.